

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/50-34>**Наталія ТУРЧАНІНОВА,***orcid.org/0000-0003-0987-6474*

аспірант кафедри слов'янських мов

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

(Київ, Україна) *prokopovychn@gmail.com*

**СПРИЙНЯТТЯ ІСПАНСЬКИХ МІСТ ЕРНЕСТОМ ХЕМІНГУЕЄМ
ТА МИХАЙЛОМ КОЛЬЦОВИМ У ПЕРІОД ІСПАНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ
(НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ “FOR WHOM THE BELL TOLLS”
ТА АВТОБІОГРАФІЧНОГО РОМАНУ “ИСПАНСКИЙ ДНЕВНИК”)**

На сучасному етапі розвитку людства, в період стирання кордонів між державами, масової міграції та нестабільного воєнно-політичного клімату у світі зростає інтерес та потреба в пізнанні одних народів іншими. Мова, як дзеркало душі та культури того чи іншого народу, є ключовим засобом пізнання та формування образів одних національностей у мовних картинах світу інших. Відповідно, важливим залишається питання етнічного збереження національної самобутності представників різних країн під час міжкультурної комунікації, яка стає основною ціллю багатьох сучасних лінгвістичних досліджень. Мета статті полягає в аналізі бачення та оцінки образу іспанських міст видатним американським письменником Е. Хемінгуеєм та радянським письменником М. Кольцовим у лінгвоімагологічному аспекті. Об'єкт дослідження – фрагменти текстів, де автори виражають свою оцінку іспанських реалій. Предметом дослідження є лінгвостилістична вербалізація оцінки образу іспанських міст у мовних свідомостях Е. Хемінгуея та М. Кольцова в період їхнього перебування в революційній Іспанії. Матеріалом дослідження було обрано роман Е. Хемінгуея “For whom the bell tolls” та автобіографічний роман М. Кольцова “Испанский дневник”. Результати дослідження можуть бути використані під час викладання курсів міжкультурної комунікації, стилістики, лексикології, історії англійської мови, лінгвоімагології на фахових спеціальностях. Проаналізований матеріал показав здебільшого позитивну оцінку іспанських міст під час Революції 1936-1939 рр. у мовних свідомостях американського та радянського авторів. Дослідження показало, що оцінка іспанських міст має багаторівневу лінгвостилістичну вербалізацію. У проаналізованих текстових фрагментах нами були виявлені приклади мовної імплементації бачення образу іспанських міст на морфологічному, лексичному, граматичному, стилістичному та прагматичному рівнях.

Ключові слова: лінгвоімагологія, образ, мовна свідомість, оцінка, Ернест Хемінгуей, Михайло Кольцов, іспанські міста.

Nataliia TURCHANINOVA,*orcid.org/0000-0003-0987-6474*

Post-Graduate Student of the Slavic Languages Department

National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov

(Kyiv, Ukraine) *prokopovychn@gmail.com*

**THE PERCEPTION OF THE SPANISH CITIES BY E. HEMINGWAY
AND M. KOLTSOV IN THE PERIOD OF THE SPANISH REVOLUTION
(ON THE MATERIAL OF THE NOVEL “FOR WHOM THE BELL TOLLS”
AND AUTOBIOGRAPHICAL NOVEL “SPANISH DIARY”)**

At the present stage of human development, during the erasing of borders between countries, mass migration and unstable military-political climate in the world the interest and need of discovering images of other nations and peoples are being increased. Language, as the reflection of any nation's spirit and culture, is a key tool of knowledge and formation of images of one nation in the linguistic picture of the world of another nation. In accordance, the issue of ethnic preservation of the national identity of peoples remains important during intercultural communication which is becoming the main object of many modern linguistic researchers. The aim of the article is to analyse the vision and assessment of the image of the Spanish cities in linguoimagological aspect by a famous American writer E. Hemingway and a well-known Soviet writer M. Koltsov. The object of the research are the text fragments in which the authors express their evaluation of the Spanish realities. The subject of the research is linguoimagological verbalization of the image of the Spanish cities in the language consciousness of E. Hemingway and M. Koltsov during their stay in revolutionary Spain. The novel “For whom the bell tolls” by E. Hemingway and autobiographical novel “Spanish diary” by M. Koltsov have been chosen for the research. The results of the research can be used in teaching intercultural communication, stylistics, lexicology, the

history of the English language, linguoimagology in professional specialties. The analysed material has shown mostly positive evaluation of the Spanish cities during the Spanish Civil War in 1936-1939 in the language consciousness of the American and Soviet writers. The research has shown that the evaluation of the Spanish cities has multilevel linguistic verbalization. In the analyzed text fragments, we have found out the examples of language implementation of the vision of the Spanish cities on morphological, lexical, grammatical, stylistic and pragmatic levels.

Key words: *linguoimagology, image, language consciousness, assessment, Ernest Hemingway, Myhailo Koltsov, Spanish cities.*

Постановка проблеми. Із найдавніших часів людство проходило через низку етапів та процесів становлення, одним із найдраматичніших та найвпливовіших процесів можна назвати війну. Відомо, що війна є періодом активації та застосування військового, політичного, морального, духовного та культурного потенціалу тієї чи іншої країни. Водночас військові дії в різних країнах ніколи не відбувалися ізольовано від усього світу. Так чи інакше, проблема війни виходила за межі країни та призводила до утворення інтернаціональних бригад, міграції населення, обміну та зовнішньої кооперації між країнами. Тому зіткнення та діалог культур, міжкультурна комунікація завжди були і є актуальними.

Лінгвоімагологія – новий лінгвістичний напрям, що пропонує аналіз образу народу або країни в мовній свідомості іншого народу (Іванова, 2020: 378). В центрі нашого дослідження – образ Іспанії, зокрема, образ іспанських міст в мовній свідомості видатного американського письменника, лауреата Нобелівської та Пулітцерівської премії Ернеста Міллера Хемінгуея та відомого радянського письменника-публіциста Михайла Кольцова.

Аналіз досліджень. Наразі міждисциплінарний науковий арсенал налічує чималу кількість статей та монографій, головною проблемою яких є Іспанія. Огляд наукової літератури показав, що дослідження образу Іспанії проводились у публіцистичному дискурсі (М.В. Ларіонова, Н.Г. Панченко, С.В. Катаєв-Мякінен), у літературі (А.А. Козлова), у живописі (А.К. Коньонкова), проте образ іспанських міст у період Іспанської революції 1936-1939 рр. іще не вивчався у сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Мета статті – проаналізувати приклади різнорівневої лінгвостилістичної вербалізації образу іспанських міст у мовних свідомостях американського письменника Е. Хемінгуея та радянського письменника М. Кольцова.

Виклад основного матеріалу. Достеменно відомо, що свідомість має прямий зв'язок із мовою та людиною. “Свідомість – найвища, притаманна лише людині форма відображення об'єктивної дійсності” (Розенталь, 1968: 326). Без розуміння,

без знання, яке несе із собою суспільно-історична предметна діяльність та людське мовлення, немає і свідомості. Таким чином, “свідомість не існує і не може існувати поза мовною оболонкою” (Розенталь, 1968: 326).

Е.Ф. Тарасов визначає мовну свідомість як “сукупність образів свідомості, що формуються за допомогою мовних засобів – слів, вільних та стійких словосполучень, речень, текстів та асоціативних полів” (Тарасов, 2000: 26). Т.Н. Ушакова підкреслює, що мовна свідомість об'єднує дві сутності: свідомість (психологічний феномен нематеріальної природи) та мову (матеріальний феномен мовлення) (Ушакова, 2000: 18-19). Для нашого дослідження, яке проводиться в рідчизні лінгвоімагології, мовна свідомість письменника є однією з найважливіших категорій у розумінні сприйняття та відображення образу країни через іншу ментальність.

Основний зміст творчості Е. Хемінгуея був визначений війною, долею “втраченого покоління”, пошуками істинних цінностей життя (Хемінгуей, 2005: 258). Будучи громадянином Сполучених Штатів Америки, Е. Хемінгуей ніколи не приховував своєї любові до двох країн: Іспанії та Куби. На Кубі автор прожив 20 років, написав велику кількість творів та закінчив там своє життя. З Іспанією та іспанським народом письменник переживав найважчі роки її історії.

Період Іспанської Революції 1936-1939 рр. відіграв особливу роль у становленні авторської особистості Е. Хемінгуея та став підґрунтям для появи найбільш значущого твору письменника – роману “For whom the bell tolls”, в якому “показані усі сторони громадянської війни в Іспанії та представлені антифашистські переконання Е. Хемінгуея” (Хемінгуей, 2005: 260).

Михайло Кольцов був радянським письменником, журналістом, членом Комуністичної партії, членом редколегії газети “Правда”, де майже щодня з'являлись його публікації. М. Кольцов займався організаторською та громадською роботою. Публіцист завжди намагався бути в епіцентрі подій, безпосередньо спілкуватися з героями своїх творів (Сурков, 1987: 677).

Особливе місце в житті М. Кольцова займала Іспанія. Із його кореспонденції радянські люди

дізнавалися про бурхливі події в країні. Коли фашистські військові піднялись проти законного уряду Іспанії, М. Кольцов приїхав в цю країну. Перебуваючи на фронті, в найнебезпечніших місцях, він регулярно висвітлював на сторінках “Правди” хід подій Іспанської Революції. Підсумком його діяльності в Іспанії став “Іспанський дневник”, де письменник розповідає про свою участь в іспанських подіях (Сурков, 1987: 677).

У дослідженні ми розглядаємо цілісний образ Іспанії в мовних свідомостях американського письменника Ернеста Хемінгуей та радянського журналіста Михайла Кольцова. В цій статті ми звертаємось до одного з аспектів образу Іспанії, який потрапив у поле зору письменників: іспанські міста, їх сприйняття авторами та вербалізація їх оцінки. Подорожуючи Іспанією з метою збирання матеріалу для репортажу в американській та радянській газетах, Ернест Хемінгуей та Михайло Кольцов відвідали велику кількість іспанських міст: Валенсію, Авілу, Барселону, Мадрид. У романі “For whom the bell tolls” та “Іспанском дневнике” своє ставлення та оцінку письменники вербалізують стилістичними засобами з різною конотацією. Уже неодноразово підкреслювалось те, що “оцінка не так характеризує те, що оцінюється, а того, хто оцінює” (Іванова, 2020: 379). Відповідно, наше лінгвоімагологічне дослідження має двосторонній характер: з одного боку, бачення автором країни, з іншого – особистість автора.

Звернімося до міст, які відвідали обидва автори.

“I did not like Valencia. ... The people had no manners and I could not understand them. All they did was shout che at one another”. “Could they understand thee?” Maria asked. “They pretended not to,” Fernando said. “I left without even seeing the sea,” Fernando said. “I did not like the people” (Хемінгуей, 2005: 88). У мікротексті представлена негативна оцінка міста, яка вербалізується повторенням *I did not like* на початку та в кінці уривку із застосуванням паралельних конструкцій для досягнення експресивної функції. Така думка була висловлена іспанцями, це свідчить про те, що всередині Іспанії був розбрат та непорозуміння між представниками різних регіонів, на що й звернув увагу Ернест Хемінгуей.

... in the day time from the hanging blinds, and from the streets there was the scent of the flower market and the smell of burned powder from the firecrackers of the traca that ran through the streets exploding each noon during the Feria. It was a line of fireworks that ran through all the city, the firecrackers

linked together and the explosions running along on the poles and wires of the tramways, exploding with great noise and a jumping from pole to pole with a sharpness and cracking of explosion you could not believe (Хемінгуей, 2005: 90). У цьому уривку оцінка однозначно позитивна, вона проявляється за допомогою вживання метафор *the traca that ran through the streets, a line of fireworks that ran through all the city, the firecrackers linked together*. Образ Валенсії ототожнюється з діями та якостями, які властиві лише людям. Отже, Е. Хемінгуей сприймає місто як людську істоту. Повторення *that ran* додає ритмічності цьому виразу. Звертаємо увагу на вживання синонімів *scent* та *smell*, які, окрім свого основного предметно-логічного значення, володіють конотаціями та є виразними засобами мови на лексичному рівні. Згідно з тлумачним словником, *scent* – певний запах, особливо приємний (Ранделл, 2007: 1327); *smell* – неприємна якість чогось, що вдихається носом (Ранделл, 2007: 1410). Таким чином, Ернест Хемінгуей оцінює запах квіткової ярмарки позитивно, водночас запах підгорілого пороху йому неприємний.

I have just come back from Valencia where I have seen many people. No one comes back very cheerful from Valencia. In Madrid you feel good and clean and with no possibility of anything but winning. Valencia is something else. The cowards who fled from Madrid still govern there. They have settled happily into the sloth and bureaucracy of governing. They have only contempt for those of Madrid. Their obsession now is the weakening of the commissariat for war. And Barcelona. You should see Barcelona. It is all still comic opera. First it was the paradise of the crackpots and the romantic revolutionists. Now it is the paradise of the fake soldier. The soldiers who like to wear uniforms, who like to strut and swagger and wear red-and-black scarves. Who like everything about war except to fight. Valencia makes you sick and Barcelona makes you laugh (Хемінгуей, 2005: 255). Мікротекст побудований на антитезах. Протилежними елементами є Валенсія, Мадрид та Барселона. Ернест Хемінгуей зображує Валенсію як місто, що переповнене політичними біженцями з Мадриду, та оцінює їх негативно, вживаючи вирази з негативною конотацією: *the cowards, they settled into*. Згідно з тлумачним словником, *settle into* – облаштуватися зручно та розслаблено в якомусь місці (Ранделл, 2007: 1360). Уживання означеного артикля *the* з іменником *cowards* вказує на те, що автор має на увазі когось конкретного з іспанського уряду. Номінативне речення акцентує увагу на Барселоні, роблячи вираз більш емоційним. Місто порівнюється з буфонадою та оціню-

ється негативно. Згідно з тлумачним словником, *comic opera* – опера, що розповідає гумористичну історію та включає діалоги (Ранделл, 2007: 290]. Паралельні конструкції *first it was the paradise of, now it is the paradise of* вживаються з ціллю виділення головної ідеї у виразі. Іменник *paradise* володіє негативною конотацією, оскільки застосовується зі словами, які мають негативну оцінку: *crackpots, romantic revolutionists, fake soldiers*. Вживання синонімів *strut and swagger* розбавляє монотонність мовлення та робить його емоційнішим. Паралелізм у кінці цитати *Valencia makes you sick and Barcelona makes you laugh* використовується з ціллю виділення головної ідеї висловлювання. Звертаємо увагу на те, що оцінка абсолютно негативна.

Бачення Валенсії М. Кольцовим інше.

Здесь все выглядит спокойно и мирно. Красивые площади с небоскребами изнывают от жары. На тротуарах под пальмами, за столиками, пьют кофе и вермут, слушают радио. Иногда, обмакнув или посплюнув палец, поднимают вверх – нет ли ветерка с моря. В порту и на рейде много судов, – выгружаются нефть, чугунные болванки, скот из Югославии (Кольцов, 1988: 54). У цьому мікротексті Михайло Кольцов звертає увагу на універсально-прецедентний феномен *иногда, обмакнув или посплюнув палец, поднимают вверх – нет ли ветерка с моря*, який відомий усім тим, хто пов'язаний із морем. М. Кольцов відзначає цей жест. Автор позитивно оцінює місто та описує спокійну атмосферу, вживаючи епітети *спокойно и мирно*. Для людини, яка звикла до помірного клімату, погода в іспанському місті здається дуже спекотною. Своє бачення М. Кольцов реалізує за допомогою персоніфікації *красивые площади с небоскребами изнывают от жары*. Також простежується приховане порівняння Валенсії з американськими містами-мільйонниками. Про це свідчить вираз *красивые площади с небоскребами*. Відомо, що в той період Валенсія не вважалась великим містом, тим паче, у ній не були побудовані хмарочоси. Отже, за допомогою гіперболи автор передає своє враження від будівель у місті.

Валенсия встретила нежным теплом, чудесным дыханием моря, цветов, фруктов. После сурового горного военного Мадрида это уголок отдохновения. Апельсины лежат золотым ковром на десятки километров вокруг города, их некуда вывозить, некому продавать. Апельсиновые деревья с плодами растут на главных улицах, посреди асфальта, между фонарных столбов и трамвайных проводов. Это так же ненатурально, как если бы открыть

в ванной кран и вместе с водой оттуда пошли бы рыбки (Кольцов, 2007: 320). Авторська оцінка позитивна. Спостерігається протиставлення з Мадридом: *после сурового горного военного Мадрида это уголок отдохновения*. Епітети *суровый, горный, военный* відіграють образотворчу роль у вербалізації антитези. Вживання поетизму *отдохновение* задає високий тон висловлюванню та демонструє освіченість та інтелігентність М. Кольцова. Поетичність та позитивне сприйняття Валенсії автором простежується у вживанні персоніфікації *Валенсия встретила*. Складається враження, що письменник порівнює місто із райським куточком, вживаючи метафору *встретила нежным теплом, чудесным дыханием моря, цветов, фруктов*. Привертає увагу автора велика кількість апельсинів, які були святковими фруктами в Радянському Союзі. Цей факт автор описує метафорою *Апельсины лежат золотым ковром на десятки километров вокруг города*. Використовуючи перерахування та асиндетон, М. Кольцов зображує місця та вулиці, де ростуть дерева *Апельсиновые деревья с плодами растут на главных улицах, посреди асфальта, между фонарных столбов и трамвайных проводов*. Як людина, яка дивиться на світ крізь призму радянських реалій, автор описує апельсиніві дерева та сприймає їх достатньо специфічно. Для того, щоб передати нетиповість іспанських реалій для вихідців із СРСР, письменник вживає порівняння *как если бы открыть в ванной кран и вместе с водой оттуда пошли бы рыбки*.

Авіла

The town is built on the high bank above the river and there is a square there with a fountain and there are benches and there are big trees that give a shade for the benches. The balconies of the houses look out on the plaza. Six streets enter on the plaza and there is an arcade from the houses that goes around the plaza so that one can walk in the shade of the arcade when the sun is hot. On three sides of the plaza is the arcade and on the fourth side is the walk shaded by the trees beside the edge of the cliff with, far below, the river. It is three hundred feet down to the river (Хемінгуей, 2005: 108). Оцінка міста в цьому мікротексті позитивна. Спочатку автор представляє розташування Авіли, вживаючи епітети *on high bank*. Повторення *and there is/are* простежується в усьому уривку та задає певного темпу висловлюванню, анафора слугує джерелом мовної виразності. Також полісиндетон вживається задля створення особливого ритму. Метафори *streets enter, an arcade goes around the plaza* роблять текст більш експресивним. Інверсія *on three sides of the plaza is the arcade and on the fourth side is the walk* вживається

для акценту уваги на місці розташування пасажу та доріжки, оскільки в препозицію, синтаксично найсильніше місце в реченні, поставлено обставину місця. В цілому, образотворчість у представленому уривку переважає над інформативністю.

Барселона

Была ли она когда-нибудь такой, как сейчас, празднующая свою победу неистовая Барселона? Испанский Нью-Йорк, самая нарядная красавица Средиземного моря, ее ослепительные пальмовые бульвары, ее гигантские проспекты и набережные, фантастические виллы, возобновившие роскошь византийских и турецких дворцов над Босфором. Нескончаемые заводские кварталы, огромные корпуса судостроительных верфей, механических, литейных, электрических, автомобильных цехов, текстильные, обувные, швейные фабрики, типографии, трамвайные депо, исполинские гаражи. Банковские небоскребы, театры, кабаре, увеселительные парки. Страшные, черные уголовные трущобы, зловещий «китайский квартал» – тесные каменные щели в самом центре города, более грязные и опасные, чем портовые клоаки Марсея и Стамбула (Кольцов, 1988: 18). М. Кольцов будує мікротекст на антитезах, протиставляючи багатство міста *ослепительные пальмовые бульвары, ее гигантские проспекты и набережные, фантастические виллы, нескончаемые заводские кварталы, огромные корпуса судостроительных верфей* його бідності *страшные, черные уголовные трущобы, зловещий «китайский квартал*. Антитеза вербалізується односкладовими називними реченнями, які представляють різні аспекти міста, однорідними перерахуваннями та епітетами, які створюють ефект градації та відносяться до складових імпресіоністичного опису, представляючи відображення хаотичної дійсності у свідомості письменника, що є наслідком нестабільної ситуації на вулицях Барселони. Автор вказує на негативні епітети, водночас епітети *неистовая, самая нарядная, ослепительные, гигантские, фантастические, нескончаемые, огромные* підкреслюють розміри міста, пробуджують асоціацію масштабності та передають авторське захоплення ним.

М. Кольцов порівнює розкіш Барселони із розкішною візантійських та турецьких палаців над Босфором, які, можливо, сам раніше відвідував. Уживання власних назв Босфор, Нью-Йорк вказує на географічну широту поглядів письменника. Цікавим виступає факт порівняння Барселони з американським мегаполісом *испанский Нью-Йорк*. Власна назва є прецедентом, який представляє відображення у свідомості радян-

ської людини фрагмента навколишнього світу, що пов'язаний із власними уявленнями. Відомо, що Нью-Йорк є найбільшим містом у США та головним торговельно-фінансовим, промисловим, освітнім та культурним центром країни. Недивно, чому письменник порівнює Барселону з цим містом, оскільки Нью-Йорк символізує розвиток та розкіш. Такою ж представлена Барселона у свідомості М. Кольцова.

Уся розкіш Барселони протиставляється бідності – *страшные, черные уголовные трущобы, зловещий «китайский квартал» – тесные каменные щели в самом центре города, более грязные и опасные, чем портовые клоаки Марсея и Стамбула*. Вживання порівняння *чем портовые клоаки Марсея и Стамбула* вказує на прецедентний феномен портів Марсея та Стамбула, які автор сприймає негативно. В цьому прикладі простежується географічна освіченість М. Кольцова. Метафоричний епітет *черные уголовные трущобы* та персоніфікація *зловещий «китайский квартал»* негативно оцінюють Барселону. Відомо, що китайський квартал (тріада) – етнічне китайське угруповання, бандитська організація мафіозного напрямку, яке спеціалізується на торгівлі наркотиками та займається іншою незаконною діяльністю. Таким неоднозначним постає місто у свідомості радянського письменника.

Мадрид

In Madrid we can walk in the park and row on the lake if the water is back in it now. They (trees) are not as in a museum,” Robert Jordan said. “They grow naturally and there are hills in the park and part of the park is like a jungle. Then below it there is the book fair where along the sidewalks there are hundreds of booths with second-hand books in them and now, since the movement, there are many books, stolen in the looting of the houses which have been bombed and from the houses of the fascists, and brought to the book fair by those who stole them. I could spend all day every day at the stalls of the book fair as I once did in the days before the movement, if I ever could have any time in Madrid (Хемінгуей, 2005: 360). У цьому уривку простежуються звички Ернеста Хемінгуея проводити час в Мадриді у мирний час, оскільки відомо, що письменник відвідував Іспанію задовго до війни. Оцінка міста позитивна. На початку та в кінці цитати використовується повторення *In Madrid*, яке слугує засобом емоційно-художньої виразності та логічним підсиленням мовлення. Автор звертає увагу на дерева в Мадриді, порівнюючи їх з деревами в Америці, називаючи американські дерева музейними експонатами, а не природою. Продовжу-

ючи ідею натуральності та природності міста, Е. Хемінгуей вживає порівняння *like a jungle*, яке виконує функцію експресивності. Застосування означеного артикля *the* з іменником *book fair* вказує на те, що автор має на увазі конкретну книжкову ярмарку, ймовірно, яку сам раніше відвідував. Звертаємо увагу на вираження жалю Е. Хемінгуєєм через те, що йому, можливо, уже не вдасться відвідати Мадрид та книжкову ярмарку *if I ever could have any time in Madrid*.

Днем кипит, переливается красками столочная река автомобилей, магазинных витрин, публики, газетчиков, женских нарядов. Но когда небо темнеет и серебряная кастильская луна струится над крышами, когда пронзительно вопит сирена, и щупают небо прожекторы, и глухие взрывы перерывают нервную, притаившую тишину, - тогда Мадрид, со своим миллионом жителей, с правительством, с небоскребами, становится одинок, как на льдине» (Кольцов, 1988: 150). Михайло Кольцов описує іспанську столицю дуже позитивно. Звертають на себе увагу метафори *река автомобилей, магазинных витрин, публики, газетчиков, женских нарядов* та *серебряная кастильская луна струится над крышами*. У цьому мікротексті корелятом виступає вода: *кипит, река, струится*. Це доводить, що у свідомості письменника Мадрид постає нестабільним та перемінливим містом. М. Кольцов ставить до міста як до людської істоти, про що свідчить вживання метафори *пронзительно вопит сирена*, а також порівняння *одинок, как на льдине*, яке продовжує тему водного образу та допомагає читачу створити у свідомості образ відділеного від усієї країни міста. Також порівняння *одинок, как на льдине* передає радянський світогляд, який обумовлений кліматом. Перерахування *со*

своим миллионом жителей, с правительством, с небоскребами демонструє хаотичність у вживанні однорідних членів речення. Приєднувальні конструкції *и серебряная кастильская луна...*, *и щупают небо прожекторы, и глухие взрывы* володіють сильним експресивним навантаженням, допомагають передати основну думку.

Висновки. Узагальнивши всі наведені характеристики та аналіз іспанських міст, які відвідали Е. Хемінгуей та М. Кольцов, підкреслимо, що оцінюються міста двояко. У проаналізованому матеріалі знаходимо приклади як позитивної, так і негативної оцінки міст. Позитивна оцінка в більшості випадків проявляється через метафоризацію та ототожнення міст із людськими істотами, в той час як негативна оцінка вербалізується шляхом застосування стилістичних засобів з негативною конотацією. Підкреслимо, що практично всі міста персоніфікуються – це дозволяє зробити висновок про те, що у свідомостях авторів міста мають обличчя. Оцінювання іспанських міст відбувається через призму американської та радянської ментальностей, про що свідчить вживання в їхніх описах порівнянь та зіставлень із містами в США та реаліями в СРСР.

Обидва автори перейнялись атмосферою іспанського міського ландшафту, побачили в ньому щось “своє” та щось “чуже”. І Е. Хемінгуей, і М. Кольцов продемонстрували ерудицію, знання усіх тонкощів іспанських реалій, максимальну об’єктивність і водночас чітко виразили свої погляди та переконання. Аналізуючи образ іспанських міст, письменники зуміли представити деякі особливості власного менталітету, національного характеру та світогляду, а себе – як інтелігентних представників своїх національних етносів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Краткая литературная энциклопедия: в 4т. / гл. ред. А.А. Сурков. Москва : Иаков-Лакнесс, 1987. Т. 3. 854с.
2. Иванова Л.П. Языковое сознание как категория лингвоиматологии. *Языковое сознание. Речевая Коммуникация* : материалы Междунар. научной конф., посвященной памяти проф. В.Е. Гольдина. Саратов : Слово, 2020. С. 377-382.
3. Кольцов М.Е. Испанский дневник. Москва: Художественная литература, 1988. 227 с.
4. Тарасов Е.Ф. Актуальные проблемы языкового сознания. *Языковое сознание и образ мира* : сбор. статей Междунар. научной конф., Москва :ИЯ РАН, 2000. С. 24-32.
5. Ушакова Т. Н. Языковое сознание и принципы его исследования. *Языковое сознание и образ мира*. : сбор. статей Междунар. научной конф., Москва :ИЯ РАН, 2000. С.13-23
6. Философский словарь / под. ред. М.М. Розенталя. Москва : Полит. издат., 1968. 432 с.
7. Hemingway E. For whom the bell tolls. London : Vintage Classics, 2005. 490 p.
8. Macmillan English Dictionary / ed. by M. Randell. Malaysia : Macmillan Education Ltd, 2007. 1748 p.

REFERENCES

1. Kratkaia literaturnaia entsuklopediia [The short literature encyclopedia] / Hlav. red. A.A. Syrkov. M.: Iakov-Laksen, 1987. T. 3. s. 676-678 [in Russian].
2. Ivanova L.P. Iazukovoe soznanie kak kategoriia lingvoimagologii. [Language consciousness as a category of linguoimagology] Materialu mezhdynarodnoi naychnoi konferenzui, posviashchenoi pamiati prof. V.E. Holdina. [The

materials of the international scientific conference dedicated to memory of prof. V.E. Holdin] Saratov : Slovo, 2020. с. 377-382 [in Russian].

3. Koltsov M.E. Ispanskii dnevnik [The Spanish diary] Moskva : Hydozhestvennaia literatyra, 1988. 227s [in Russian].

4. Tarasov E.F. Aktyalnoe problemu iazukovoho soznaniia [The current problems of language consciousness] Iazukovoe soznanie i obraz mira. Sbornik statei mezhdynarodnoi naychnoi konferenzui, [The collection of the articles of the international scientific conference] Moskva : IIA RAN, 2000. с. 24-32 [in Russian].

5. Yshakova T.N. Iazukovoe soznanie i printsipu eho issledovaniia [Language consciousness and the principles of its investigation] // Iazukovoe soznanie i obraz mira. Sbornik statei mezhdynarodnoi naychnoi konferenzui, [The collection of the articles of the international scientific conference] Moskva : IIA RAN, 2000. с. 13-23 [in Russian].

6. Filosofskii slovar [Philosophy dictionary] / Pod. red. M.M. Rozentalia. Moskva : Polit. izdat., 1968. 432 s [in Russian].

7. Hemingway E. For whom the bell tolls. London : Vintage Classics, 2005. 490 p.

9. Macmillan English Dictionary / ed. by M. Randell. Malaysia : Macmillan Education Ltd, 2007. 1748 p.